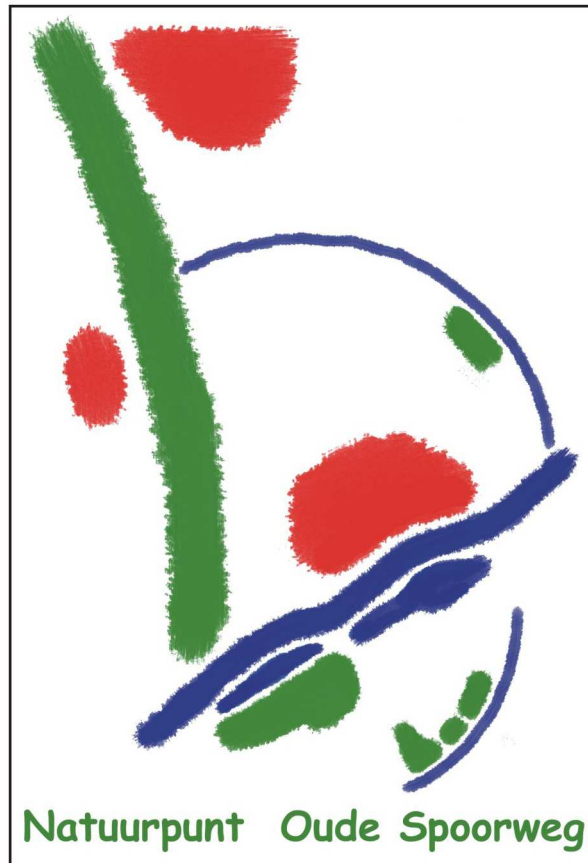

Natuurpunt Oude Spoorweg

Jaarverslag 2010

1	INLEIDING.....	3
1.1	DOEL VAN DE OPMAAK VAN HET DOCUMENT	3
1.2	STRUCTUUR VAN HET DOCUMENT	3
2	HISTORIEK	3
3	AFDELINGSWERKING	3
3.1	SAMENSTELLING BESTUUR 2010.....	3
3.2	LEDENEVOLUTIE	4
3.3	PROMOTIE	5
3.3.1	<i>De infostand van de afdeling .....</i>	<i>5</i>
3.3.2	<i>Producten.....</i>	<i>5</i>
3.3.3	<i>Andere opbrengsten/inkomsten via acties.....</i>	<i>5</i>
3.3.4	<i>Mosterdpotje .....</i>	<i>6</i>
3.4	INFORMATIEVERSTREKKING	6
3.4.1	<i>Tijdschrift .....</i>	<i>6</i>
3.4.2	<i>Website: www.natuurpunt.be/oudespoorweg.....</i>	<i>7</i>
3.4.3	<i>Wandelfolders.....</i>	<i>7</i>
3.4.4	<i>Publiciteit in de gemeentelijke infobladen .....</i>	<i>7</i>
3.4.5	<i>Bebording van de natuurreservaten.....</i>	<i>7</i>
3.4.6	<i>Infoborden op invalswegen.....</i>	<i>7</i>
3.4.7	<i>Media.....</i>	<i>7</i>
4	VIER PIJLERS VAN NATUURPUNT BINNEN DE AFDELING	7
4.1	NATUURSTUDIE.....	8
4.1.1	<i>Inleiding.....</i>	<i>8</i>
4.1.2	<i>Amfibieën en reptielen.....</i>	<i>8</i>
4.1.3	<i>Planten.....</i>	<i>9</i>
4.1.4	<i>Vogels.....</i>	<i>9</i>
4.1.5	<i>Zoogdieren .....</i>	<i>9</i>
4.1.6	<i>Ongewervelden.....</i>	<i>10</i>
4.1.7	<i>Paddenstoelen .....</i>	<i>10</i>
4.2	BELEID	10
4.2.1	<i>Samenwerking met gemeentebestuur.....</i>	<i>10</i>
4.2.2	<i>Beleidsdossiers .....</i>	<i>11</i>
4.3	RESERVATEN	13
4.3.1	<i>De Oude Spoorwegberm.....</i>	<i>14</i>
4.3.2	<i>Mosterdpot-Goorbosbeekvallei .....</i>	<i>14</i>
4.3.3	<i>Babbelbeekse beemden.....</i>	<i>14</i>
4.3.4	<i>Vuile plas.....</i>	<i>14</i>
4.3.5	<i>Fort van Duffel.....</i>	<i>14</i>
4.4	EDUCATIE.....	14
4.4.1	<i>HIGHLIGHTS 2010 .....</i>	<i>14</i>
4.4.2	<i>OVERZICHT ACTIVITEITEN, PROJECTEN EN CURSUSSEN; .....</i>	<i>14</i>
4.4.3	<i>Vooruitzichten 2011 .....</i>	<i>16</i>
4.4.4	<i>Projecten rond biodiversiteit in je eigen regio.....</i>	<i>16</i>
5	SAMENWERKING MET ANDERE AFDELINGEN, VERENIGINGEN	18
5.1	AFDELINGEN	18
5.1.1	<i>Natuurstudiedomeinen .....</i>	<i>18</i>
5.1.2	<i>Reservaten .....</i>	<i>18</i>
5.2	ANDERE VERENIGINGEN EN INSTANTIES	18
6	DOELSTELLINGEN.....	19
6.1	EVALUATIE VAN DE IN 2010 GEFORMULEERDE DOELSTELLINGEN	19
6.2	DOELSTELLINGEN VOOR 2011	20

1 Inleiding

1.1 Doel van de opmaak van het document

Elk goed bedrijf maakt een jaarverslag. Ook voor een vereniging kan dit een belangrijk document zijn.

- Om een overzicht van de werking van de afdeling in 2010 te krijgen.
- Om de sterke en zwakke punten te inventariseren (vooruitgang / achteruitgang).
- Om veranderingen in de loop van 2010 in kaart te brengen.
- Om onszelf kritisch te analyseren.
- Om op basis van dit verslag een beleid voor 2011 uit te werken.
- Om na te gaan of we alles moeten blijven doen of we zaken kunnen stoppen.
- Omdat het een verplichting is voor de algemene vergadering voor de openheid naar onze leden toe.

1.2 Structuur van het document

Natuurpunt bestaat uit 3 deel-vzw's. Deze 3 deel-vzw's zijn duidelijk terug te vinden in dit verslag, namelijk studie, reservaten en educatie. Dit verslag tracht duidelijk te maken hoe deze deel-vzw's vertegenwoordigd zijn binnen de afdeling.

Het document vertelt ook meer over de projecten waaraan de afdeling werkt en hoe op de beleidsdossiers ingespeeld is.

2 Historiek

Natuurpunt Oude Spoorweg is ontstaan uit een in 1986 opgerichte B.O.S. – werkgroep (beheersgroep Oude Spoorwegberm). Deze werkgroep besliste in 1996 een afdeling van Natuurreservaten op te richten onder leiding van toenmalig voorzitter en huidig erevoorzitter Jan Holsters. De afdeling dekte het grondgebied Edegem, Kontich en Duffel.

Deze afdeling bleef bestaan tot in 2001. Toen werd de fusie van Natuurreservaten en De Wielewaal een feit op nationaal vlak en werden de afdelingen herverkaveld. Zo werd de gemeente Edegem afgestaan aan afdeling Zuidrand Antwerpen. Kontich en Duffel beslisten samen te blijven in één afdeling. Vooral voor Duffel was de discussie niet eenvoudig, omdat Duffel immers ook behoorde tot de toenmalige afdeling regio Lier van De Wielewaal, maar die stond na enig overleg Duffel af. Uiteindelijk werd in 2001 op de lokale algemene vergadering een nieuwe naam gekozen namelijk Natuurpunt Oude Spoorweg. De afdeling is in haar huidige vorm nu ongeveer 8 jaar actief, maar historisch gezien al aan haar 13-de jaar toe.

In 2006 vierden wij 20 jaar Oude Spoorwegberm en maakten van deze gelegenheid gebruik om ook onze afdeling van een nieuw logo te voorzien.

De afdeling werd geleid door Johan Asselberghs van 2002 tot 2009. In 2010 werd de fakkel doorgegeven aan Dirk Costrop.

3 Afdelingswerking

3.1 Samenstelling bestuur 2010

Het bestuur hieronder werd door de lokale algemene vergadering van januari 2010 unaniem her- of verkozen:

Functie	Huidig bestuur
Voorzitter	Dirk Costrop
Ondervoorzitter	Johan Asselberghs
Secretaris	Lutgarde Van Driessche
Penningmeester	Ludo Bakkovens
Redactie	Dirk Costrop en Peter Geschier
Ledenadministratie	Dirk Costrop
Beleidsverantwoordelijken	Johan Asselberghs : Algemeen Ludo Bakkovens : Duffel Wim Annaert : Kontich
Educatieverantwoordelijke	Marleen Van Puyvelde
Promotie en groene winkel	Dirk Costrop
Vormgeving en digitale nieuwsflits	Peter Geschier
Coördinator 't Mosterdpotje	Ludo Bakkovens
Verantwoordelijke werkgroep zoogdieren en vleermuizen	Dirk Costrop
Verantwoordelijke werkgroep vogels	open

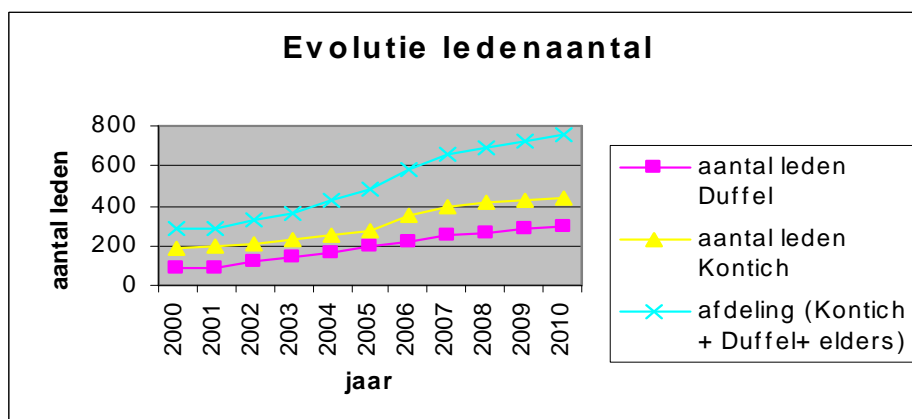
Functie	Huidig bestuur
Verantwoordelijke werkgroep ongewervelden en paddenstoelen	Lutgarde Van Driessche
Verantwoordelijke Hylawerkgroep en planten	Johan Asselberghs
Conservator Oude Spoorwegberm	Wim Annaert, Luc Giglot
Conservator Mosterdpot	Lutgarde Van Driessche
Conservator Goorbosbeekvallei	Marleen Van Puyvelde, Peter Geschier
Conservator Babelbeekse Beemden	Luc Giglot en Johan Doms
Materiaalmeester	Luc Giglot en Johan Doms
Webmaster	Peter Geschier
MiNa-raad Duffel	Dirk Costrop (voorzitter)
• Voor studie	Dirk Costrop, Ludo Bakkovens
• Voor beheer	Lutgarde Van Driessche, Luc Cuvelier
• Voor educatie	Johan Asselberghs, Marleen Van Puyvelde.
MiNa-raad Kontich	Luc Giglot (voorzitter), Wim Annaert
GECORO Duffel	Johan Asselberghs, Ludo Bakkovens
GECORO Kontich	Geert Dils, Erik De Bruyn

3.2 Ledenevolutie

Bijgaande tabel en grafiek geeft het ledenaantal weer in (begin) oktober van elk jaar.

Jaar	aantal leden Duffel	aantal leden Kontich	afdeling (Kontich + Duffel+ elders)	toename %
1997	60	120	180	
1998				
1999				
2000	93	189	282	
2001	93	197	290	2,84
2002	117	213	330	13,8
2003	137	225	362	9,7
2004	168	253	427	18
2005	193	273	478	11,9
2006	222	349	578	20,9
2007	252	398	659	14,0
2008	268	411	689	4,6
2009	285	430	728	5,7
2010	301	440	755	3,71

Het ledenaantal steeg in 2010 met bijna 30 leden, bijna 4 %. Er zijn 14 leden buiten Duffel en Kontich. Door aan een verminderde uitval van leden te werken, kan de ledenaangroei nog verder opgekrikt worden. Er was dit jaar geen doelstelling om een bepaald ledenaantal te halen. Het accent lag dit jaar op de activering van leden, om ze actiever te krijgen.

3.3 Promotie

3.3.1 De infostand van de afdeling

Om promotie te voeren heeft onze afdeling een prachtige en aantrekkelijke infostand voorzien van foto's uit onze lokale natuurgebieden en een duidelijke overzichtskaart met aanduiding van onze reservaten. Natuurpunt Oude Spoorweg stond met haar infostand in 2010 op volgende evenementen van anderen of eigen activiteiten voor het grote publiek:

- Dag van het park te Duffel
- Meifeesten in Kontich Kazerne
- Braderie (Berenmarkt) in Kontich Kazerne
- Kerstmarkt te Kontich Kazerne
- En nog een beperkte stand op andere activiteiten

3.3.2 Producten

De afdeling verkoopt een aantal "natuurproducten":

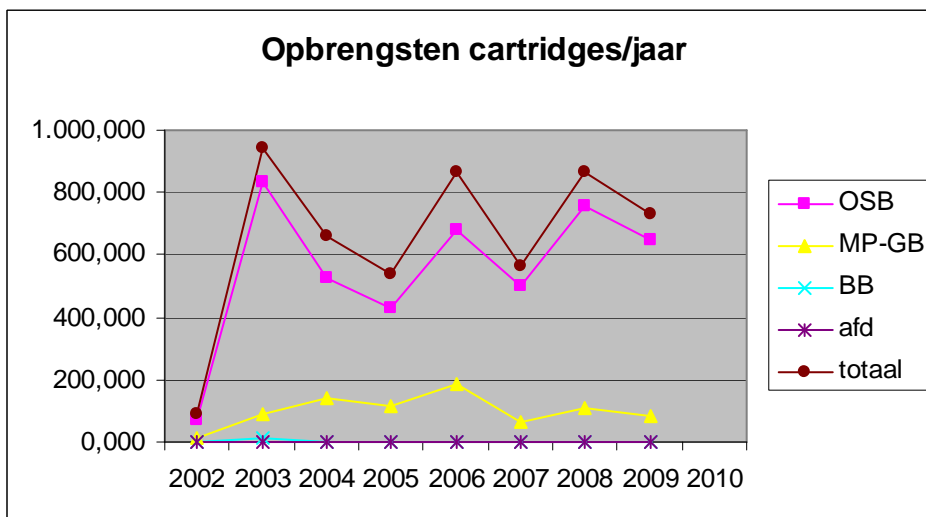
- 4 soorten vleermuizenwijn
- Dale blond bier
- Gageleer bier
- Biofruitsap en biowijn
- Honing
- Ongeveer 460 Natuurpuntkalenders 2010, met dank aan alle verkopers en de gemeente Kontich die er zomaar 50 afnam voor hun personeel
- Pluchen beestjes, nestkastjes, mussenpotten, voederhuisjes, wenskaarten...

Met de opbrengsten betaalt de afdeling haar werkingskosten en de restfinanciering van de gekochte natuurgronden.

3.3.3 Andere opbrengsten/inkomsten via acties

Acties:

- printercartouches inzameling: deze actie loopt continu door en brengt een aardige stuiver (zie bijgaande grafiek) op voor ons reservatenfonds. Voor 2010 zijn er slechts gegevens beschikbaar tot maart, maar voor dit kwartaal staat de teller al bijna op 400€. In 2009 bracht dit het reservatenfonds van de afdeling meer dan 700€ op, dit is ongeveer gelijk aan de gemiddelde opbrengst/jaar.

- Een 25-tal mussenpotten, dankzij de behaagactie in Duffel
- behaagactie in Kontich: netto-opbrengst € 676.
- acties/activiteiten allerlei zoals meifeesten Koka € 330
- quiz 535 euro

De kroonkurkenactie en verzamelen van oud ijzer werd stopgezet in 2010, omdat de inspanning niet in verhouding stond tot de opbrengst.

via de gidsenwerking en de activiteiten in en rond het Mosterdpotje worden ook extra inkomsten bekomen.

3.3.4 Mosterdpotje

De renovatie van het Mosterdpotje is intussen zo ver gevorderd dat we in 2010 met bestuursleden en vrijwilligers slechts een paar werkdagen organiseerden voor schilderwerken binnen en buiten, ondersteuning van de trap en inrichting.

De garage/materiaalplaats haalden we volledig leeg en werd terug ordelijk herschikt.

Tijdens beheerwerken en bij andere gelegenheden konden we rekenen op vrijwilligers om de voorraad hout aan te vullen voor de verschillende houtkachels van het Mosterdpotje, zodat alle cursussen en vergaderingen bij een aangename temperatuur konden doorgaan.

Onze Duffelse kunstenaar Paul Goossens stelde er enkele van zijn werken ten toon tijdens onze jaarlijkse afdelingsdag.

Een belangrijke sponsor uit de bouwwereld was bereid om ons hobbelige terras volledig uit te breken en te vernieuwen met mooie lichtgroene klinkers. Dit werk zal in 2011 afgewerkt worden doordat de vriezeman iets te vroeg op het toneel verscheen.

Onze belangrijkste investering voor het Mosterdpotje in 2010 betrof de aanschaf van 15 oerdegelijke klaptafels voor ons cursuslokaal en om ze wat te beschermen en gemakkelijk te reinigen kochten we 15 afwasbare tafelkleden. Een totale investering van bijna 970 euro.

Aan de voordeur werd een klopper en beslag gemonteerd en eveneens aan de achterdeur voor een bedrag van 150 euro. Voor de buitenverlichting waren enkele nieuwe transfo's en spots nodig.

Op het terrein voor het Mosterdpotje verscheen een mooi "insectenhotel". Tijdens de community day van de firma Reynaers werd dit opgebouwd onder begeleiding van Eddy en Gilbert.

Tijdens 2010 organiseerden we in het Mosterdpotje verschillende cursussen (zie rubriek Educatie) en alle bestuurs- en beheerteamvergaderingen van onze afdeling.

Een deel van de voor 2010 geplande werken zijn nog niet uitgevoerd en verschuiven we naar 2011 o.a.

aanbrengen van noodverlichting binnen,

traliewerk ramen kelder en WC,

schilderen houtwerk tot nok van het dak,

dakgoot aan garage hangen en opvang van het hemelwater voor spoeling van de toiletten,

heraanleg van voortuin met een picknickruimte,

luiken aan de achterste ramen laten aanbrengen.

Om dit alles verder te realiseren rekenen we zoals de voorbije jaren op vele helpende handen.

3.4 Informatieverstrekking

3.4.1 Tijdschrift

De afdeling brengt een 3-maandelijks tijdschrift uit, met de duidelijke naam: Natuurpunt Oude Spoorweg. Elk afdelingslid ontvangt dit tijdschrift. Natuurpuntleden uit buurafdelingen of lokale overheden en instanties die erom vragen ontvangen dit eveneens. Het tijdschrift is ook in Pdf formaat beschikbaar op de website en wordt op aanvraag via e-mail verspreid. De elektronische en gedrukte oplage bedraagt gezamenlijk bijna 900 exemplaren.

Het tijdschrift bestaat uit een aantal vaste rubrieken geïllustreerd met foto's:

- Lokale activiteitenkalender voor een 3-tal maanden
- De samenstelling van het bestuur, de functies en alle gegevens van de bestuursleden
- Het voorwoord van de afdelingsvoorzitter
- Nieuws over de lokale projectgebieden en de reservaten
- De infopagina afdeling Oude Spoorweg
- Actueel lokaal beleid
- Afdelingsweetjes
- Eén of meerdere infobladzijden voor JNM
- Lokale waarnemingen door onze leden (natuurstudie)
- Verslagen van activiteiten
- Artikels die van onze leden komen (cursiefjes, waarnemingen, bemerkingen, ...)
- Algemene (meestal) laagdrempelige informatie (educatie)
- Cursusaankondigingen

Het aantal door vrijwilligers gebuste exemplaren van de gedrukte versie is in het afgelopen jaar van 65% naar 90% geëvolueerd.

3.4.2 Website: www.natuurpunt.be/oudespoorweg

De afdeling heeft ook een eigen website (www.natuurpunt.be/oudespoorweg). Deze website bevat zeer veel informatie, namelijk over onze afdelingswerking en de natuurgebieden die we beheren. Al onze activiteiten zijn er terug te vinden (kalender + verslagen) en ook een archief van ons afdelingstijdschrift. Per natuurgebied: omschrijving, situering, relaas van beheerwerken, foto's, enz.

Enkele statistiekjes:

- o 9.449 unieke bezoekers die 37.670 pagina's bekeken, het aantal hits bedroeg 130.320
- o Drukste maand was oktober met meer dan 1.088 bezoekers.
- o De meest bekeken pagina's zijn: nieuwsberichten, activiteiten, bestuur, standpunten, tijdschrift.
- o Onze website bevat ongeveer 4.096 bestanden, waaronder teksten, foto's, afdelingstijdschriften.

3.4.3 Wandelfolders

In 2004 waagden we ons aan een nieuw communicatiemiddel, namelijk onze allereerste wandelfolder. Dit bleek een schot in de roos. Via de folder vonden heel wat wandelaars de weg naar de Mosterdpot.

In 2006 verscheen onze tweede wandelfolder; deze keer lopen de wandellussen door "de Oude Spoorwegberm".

Nieuw bieden we nu ook de folders van het wandelnetwerk RLRL aan.

3.4.4 Publiciteit in de gemeentelijke infobladen

In het gazetje werd geregeld een aantal activiteiten in de kijker gezet.

Jammer genoeg slagen we er niet steeds in om alle informatiekkanalen optimaal te benutten om onze activiteiten kenbaar te maken. Naar de websites en contactbladen van de gemeenten Kontich en Duffel, de Natuurpuntwebsite, Ankona, plaatselijke pers werden de activiteiten niet altijd consequent doorgegeven omwille van tijdsgebrek.

Dit is duidelijk voor verbetering vatbaar.

3.4.5 Bebording van de natuurreservaten

In 2010 werden geen nieuwe infoborden geplaatst.

3.4.6 Infoborden op invalswegen

We kochten in 2005 aankondigingborden van de gemeente Duffel en Kontich waarop we zelf voor onze activiteiten publiciteit kunnen maken. Nadat onze vrijwilligers onze borden beschilderden, hangt het gemeentepersoneel die borden dan verspreid over het grondgebied van de gemeente Duffel op.

In 2010 gebruikten we dit promotiekanaal voor de aankondiging van onze maandelijkse wandeling in samenwerking met AWW.

3.4.7 Media

De paddenoverzetacties werden in tal van kranten aangekondigd en op 18 maart kwam RTV langs om te filmen.

De krantenkoppen werden ook gehaald met:

- Sluikstorters in de Mosterdpot

4 Vier pijlers van Natuurpunt binnen de afdeling

Zoals reeds eerder gemeld, bestaat Natuurpunt vzw uit 3 deel-vzw's namelijk:

- Natuurpunt beheer (deze vzw beheert alle reservaten)
- Natuurpunt studie (deze vzw bestaat uit werkgroepen met elk hun specialiteit en staat in voor de studie en monitoring)
- Natuurpunt educatie (deze vzw organiseert meestal laagdrempelige activiteiten, cursussen enz. ...)

Ten slotte is er nog een pijler, maar geen aparte vzw, namelijk Natuurpunt beleid, deze volgt de beleidsdossiers op.

In dit jaarverslag geven we een overzicht hoe deze deel-vzw's vertegenwoordigd zijn binnen de afdeling en wat we in 2010 allemaal realiseerden. Maar eerst sommen we de afgevaardigden op die op de algemene vergadering van de deel-vzw's onze afdeling vertegenwoordigden. Onze afdeling krijgt gelet op haar ledenaantal 1 stem in elke deel-vzw. Vanaf 751 leden krijg je 1 algemene stem bij.

- Beheer: Lutgarde Van Driessche
- Studie: Peter Geschier
- Educatie: Marleen Van Puyvelde

- Beleid: Johan Asselberghs
- Algemeen: Ludo Bakkovens

De vertegenwoordigers dienen jaarlijks meegedeeld te worden op de lokale algemene vergadering.

Op de algemene vergadering van 2006 van Natuurpunt werd Ludo Bakkovens verkozen als lid van de raad van bestuur in Natuurpunt vzw en in 2007 Johan Asselberghs gezien de integratie van de nationale beleidsraad in de RvB van de vzw Natuurpunt.

Zo komen onze afdelingsbelangen ook op de tafel van het nationaal secretariaat.

4.1 Natuurstudie

4.1.1 Inleiding

Op afdelingsniveau zijn er werkgroepen actief al dan niet in samenwerking met andere afdelingen (zie samenwerkingsverbanden). Deze deel-vzw organiseert de monitoring in en buiten de reservaten of excursies voor specifieke soorten of families of groepen.

4.1.2 Amfibieën en reptielen

Paddenoverzet 2010 met mooi resultaat!

Valse start

Na een lange, strenge en sneeuwrijke winter, of moet ik eigenlijk zeggen nog eens een normale winter, was het nog eens lang wachten op het begin van de paddentrek. De paddentrek startte meteen spectaculair bij de eerste zachte lucht aanvoer op 25 februari. Meteen van helemaal niks naar iets meer dan 80 individuen. Wie dacht dat de paddentrek nu volop zou beginnen kwam bedrogen uit, want zo spectaculair dat hij begonnen was, was het door opnieuw een koude inval direct terug helemaal gedaan.

Drukke avonden

Na 15 maart werd het dan eindelijk menens. De winter bleek voorgoed verjaagd en de lente kon stilaan beginnen en dus ook de paddentrek. Dat kon gewoon niet misgaan met het weekend in het verschiet. En ja hoor, op 14 maart vror het nog eens flink, op 19 maart was het alle hens aan dek. Die avond werd de piek overal in Vlaanderen geregistreerd. Op het Senthout was het ook erg druk maar geen record in aantal dieren opgeraapt (875 om precies te zijn, het vorige was 979 uit 2006). Gelukkig werden de dieren opgewacht door een record aantal vrijwilligers, met zo'n 70 mensen waren we die avond. Ook leerkrachten en leerlingen van 2 scholen ('t Spoor Lier, St Jozef Kontich) waren mee paraat. Op 18 maart mochten we ook een tv-ploeg van RTV ontvangen, ook dan was het redelijk druk met zo'n kleine 400 dieren. Vanaf 25 maart bolde de paddentrek wat uit, met elke avond nog wel een 100-tal dieren, maar al op 29 maart werd de paddentrek beëindigd. Dat we nog zo'n korte en zeer krachtige paddentrek hadden, was wel heel erg lang geleden.

De resultaten

In totaal werden 2.527 individuen geregistreerd, daarvan slechts 113 verkeersslachtoffers. De mortaliteit was dus erg laag met zo'n kleine 4,8%. Dat er veel vrijwilligers waren op de heel drukke avonden is daar zeker niet vreemd aan. Met het totaal van 2.527 geregistreerde dieren werd even gehoopt het record te breken. Het record uit 2006 (toen hadden we er 2.599) werd niet gebroken, maar alle andere jaren lieten we ruimschoots achter ons. Na het dieptepunt van vorig jaar met nog geen 1500 dieren, is dit resultaat terug een opsteker voor alle vrijwilligers die meehelpen en het bewijs dat onze paddenoverzet wel degelijk een verschil maakt voor de dieren.

De cijfers in detail per soort:

- Gewone pad: 2423 dieren
1810 mannetjes, 486 wijfjes waarvan 139 als koppel geregistreerd, 18 juveniel en 109 als verkeersslachtoffer
- Bruine kikker: 26
17 mannetjes, 9 wijfjes
- Groene kikkercomplex: 12
5 mannetjes, 1 wijfje, 6 juveniel
- Kleine watersalamander: 6
3 mannetjes, 1 wijfje, 1 juveniel, 1 verkeersslachtoffer
- Alpenwatersalamander: 59
28 mannetjes, 27 wijfjes, 1 juveniel, 3 verkeersslachtoffers
- Vinpootsalamander: 1 wijfje

Alle gekende amfibiesoorten op het Senthout werden in 2010 gevonden, na 3 jaar afwezigheid ook nog eens een vinpootsalamander. Opvallend is wel de gestage achteruitgang van de Kleine watersalamander. Padden werden nooit eerder zoveel gevonden.

Op onze afdelingswebsite kunt u de details per soort/per geslacht en per avond nakijken.

Overall stijgende tendens

Op de andere overzetplaatsen in Vlaanderen blijken de eerste tendensen er ook één te zijn van spectaculaire stijgingen en zelfs recordverbrekingen. Het ziet er naar uit dat de meeste paddenpopulaties hun dipje hebben gehad en dat alle populaties zich hersteld hebben na 2 strengere winters (die van 2009 en 2010). De superzachte winters van afgelopen jaren hadden de paddenpopulaties zeker geen goed gedaan: de dieren begonnen te vroeg aan hun voorjaarsstrek en sommige zaten daarom snel door hun energiereserves. In 2009 en zeker in 2010 hebben de dieren voldoende lang in hun winterslaap kunnen blijven en dat heeft hen beslist deugd gedaan. Een klimaatverandering naar zachtere winters is dus nefast voor de paddenpopulatie, maar hoopvol is wel dat een strengere winter de populaties terug opkrikt.

Meer info over het aantal overgezette dieren in de rest van Vlaanderen: www.hylawerkgroep.be

4.1.3 Planten

In 2010 werd er heel wat energie gestoken in de opbouw van een degelijke plantenwerkgroep. Zo werd er in het voorjaar en de voorzomer een cursus planten voor beginners georganiseerd. De theorie werd gegeven door Luc De Naegel en de praktijk door Johan Asselberghs (zie ook educatie)

In 2010 werd er heel wat geïnventariseerd. Zo werd op vraag van de conservators de gehele Oude Spoorwegberm geïnventariseerd om het beheer te evalueren. Ook gedeelten van de Mosterdpot werden geïnventariseerd. Al deze inventarisaties waren tevens aanvullend op de eerder genoemde cursus. Op die manier werd er niet alleen geïnventariseerd, maar konden de cursisten ook hun veldbiologische kennis opdoen.

Ook werden de bermen van voornamelijk AWW 1 en AWW 2 bekeken en de soortenlijst vergeleken met vorige inventarisaties, eveneens om het beheer te evalueren. Van alle soorten werd zorgvuldig een fotoherbarium aangelegd.

4.1.4 Vogels

In 2010 werden enkele activiteiten ingericht specifiek om naar vogels te kijken: vroegochtendfietstocht, wandeling in de Rupelstreek, dagfietstocht en een wandeling langs de AWW-bekkens.

4.1.5 Zoogdieren

De zoogdierenwerkgroep organiseerde volgende activiteiten:

- Vleermuizen: traditionele wintertelling in het fort van Duffel: 5 soorten, en met 26 ex terug wat meer als het jaar voordien, maar nog steeds beduidend minder als het record van 2008. Door de aankoop van het Fort door Kempens Landschap, zullen er aangepaste beheersmaatregelen mogelijk worden, maar anderzijds zal er ook een aantal lokalen 'opgeofferd' moeten worden. In het beheer zullen ook de geplande activiteiten en mogelijke verstoring nauwkeurig opgevolgd moeten worden. Een aantal extra schuilplaatsen zijn aangebracht. De volgende telling zal uitwijzen of ze benut worden.

Daarnaast is er in september een zwermonderzoek met mistnetten gedaan in het fort van Duffel door de Vleermuizenwerkgroep samen met Nederlandse onderzoekers. Hierbij werd een ingekorven vleermuis gevangen, dit is een rodelijstsoort! Het aantal gevangen vleermuizen op 1 nacht was trouwens ongeveer gelijk aan het aantal getelde overwinteraars.

Dit onderstreept het belang van het fort ook buiten de overwinteringsperiode.

4.2.1.1 Adviesraden

Via de milieuraden en de GECORO's proberen we inspraak te krijgen in het gemeentelijke milieu- en natuurbeleid en aanverwanten zoals ruimtelijke ordening. Onze vertegenwoordigers proberen op een constructieve manier samen te werken met de andere belangengroepen aan lokale milieu- en natuurdossiers.

4.2.1.1.1 Duffel

In Duffel heeft onze vereniging 3 zitjes in de MiNaraad, namelijk

- voor Natuurpunt studie: Dirk Costrop en plaatsvervanger Ludo Bakkovens
- voor Natuurpunt educatie: Johan Asselberghs en plaatsvervanger Marleen Van Puyvelde.
- voor Natuurpunt reservaten: Lutgarde Van Driessche en plaatsvervanger Luc Cuvelier

Dirk Costrop sinds 2002 voorzitter van de Duffelse raad werd eind 2010 herkozen als enige kandidaat .

Alle belangrijke onderwerpen volgen onze vertegenwoordigers kritisch doch constructief op. De milieuraad vergaderde 3 keer in 2010.

In de GECORO van Duffel is onze vereniging eveneens vertegenwoordigd, namens de zogenaamde maatschappelijke geleding natuur- en milieuverenigingen.

Vertegenwoordiger: Johan Asselberghs

Plaatsvervanger: Ludo Bakkovens.

De GECORO hield in 2010 3 vergaderingen met als onderwerpen:

- RUP n°1 containerpark
- Bouw brandweerkazerne
- een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning van tuinbouwbedrijf ten oosten van de Missestraat (zie ook behandelde beleidsdossiers).

4.2.1.1.2 Kontich

Kontich heeft een open milieuraad. Alle bewoners zijn dus telkens welkom. Om lid te worden moet men het voorbije jaar wel minstens de helft van de vergaderingen bijgewoond hebben. Wim Annaert, Erik De Bruyn, Geert Dils, Luc Giglot (voorzitter), Greet Michiels en Hugo Verreyken vertegenwoordigen er officieel Natuurpunt. Daarnaast zien we regelmatig ook andere leden op de vergaderingen. De Kontichse MiNaraad vergaderde dit jaar 10 keer.

Natuurpunt is in de GECORO van Kontich vertegenwoordigd:

Vertegenwoordiger: Geert Dils

Plaatsvervanger: Erik De Bruyn

De GECORO hield in 2009 6 vergaderingen.

4.2.2 Beleidsdossiers

Op vlak van beleid waren er veel Gewestelijke planningsprocessen. Er werd dus weer heel wat tijd in beleidsvoering gestoken.

4.2.2.1 De afbakening van de natuur-, bos- en landbouwstructuur.

A. Regio Neteland

Heel Duffel-Oost werd herbevestigd als agrarisch gebied, behalve de zone ten oosten van de Naalstraat. Dit is positief want hier ligt ons projectgebied Mosterdpot-Goorbosbeekvallei. De Itterbeekvallei werd wel herbevestigd.

In 2010 werden zoveel mogelijk vergaderingen bijgewoond over het MER tot opmaak van het RUP glastuinbouw en ecologische bosuitbreiding. Ook de ontwerpnota werd kritisch doorgenomen en suggesties en wijzigingen overgemaakt.

Er werd nog geen vierkante meter RUP afgebakend in 2010.

B. Regio Klein Brabant en Antwerpse Gordel

Na de laatste opmerkingen overgemaakt te hebben eind 2008, nam de Vlaamse regering in mei 2009 een beslissing. De visie werd aangepast zoals gevraagd door onze afdeling: de vallei van de Babbelbeekse Beek werd gevoegd aan het niet herbevestigde gebied van het Lachenbos en de Moretusbossen en de Oude Spoorwegberm werd met heel zijn perimeter uit de herbevestigde agrarische zone gehaald. Helaas werd de

vallei van de Babbelbeekse Beemden te eng genomen, waardoor er een aantal verzopen gronden (waaronder ons huidig natuurgebied) toch in de herbevestigde agrarische gebieden is beland. Het knelpunt werd nog aangekaart, ook al bij de nieuwe Minister van ruimtelijke ordening Muyters. Voorlopig wordt er niks aan gedaan.

Er werden in 2010 ook geen RUP's opgemaakt.

C. Grootstedelijk gebied Antwerpen

Met de goedkeuring van het RUP voorstedelijk gebied kreeg dankzij onze inspanningen een gedeelte van het woonuitbreidingsgebied nabij het Broekbos eindelijk de bestemming natuurgebied. De zone vlakbij de Kauwlei bleef helaas woongebied. Natuurpunt deed verder de suggestie om het niet meer in gebruik zijnde agrarische gebied ten westen van het Broekbos naar natuurgebied om te zetten. De landbouworganisaties steunden ons daarin. Het planningsproces van het stadsrandbos werd naar de prullenmand verwezen alsook de omzetting van de zogenaamde frietzak van agrarisch gebied naar industriegebied.

Na de gedeeltelijke mislukking van het RUP grootstedelijk gebied werd er beslist dat de zone rond het stadsrandbos mee in de buitengebiedsregio werd opgenomen. Onze afdeling nam het initiatief om samen met de landbouwsector een nieuw stadsrandbos uit te werken, na grondige voorbereiding op terrein. Onze visie werd besproken op hoog niveau en aan de landbouwsector overgemaakt. Er werd ook een infovergadering georganiseerd met de lokale landbouwers. Helaas is ons studiewerk nog niet tot concrete resultaten gekomen, maar in 2011 zal dit dossier ongetwijfeld een vervolg kennen.

4.2.2.2 Enkele lokale dossiers

Het **fort van Duffel** veranderde van eigenaar begin 2009. Helaas werd dit niet Natuurpunt, maar wel Stichting Kempens Landschap. Natuurpunt slaagde er echter in om in de stuurgroep voor de toekomst van het fort zich sterk af te vaardigen en vond ook Europees geld (zo'n 98.000 euro) om natuurinrichtingswerken uit te voeren. Dirk volgde het beleid rond de vleermuizen nauwgezet op en Johan de overige zaken samen met Dirk, zodat onze wensen in het bosbeheerplan terug te vinden zijn. Er was ook permanent overleg met het Agentschap natuur en bos en de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt zodat er zeker met een stem gesproken werd.

Er werd een duidelijk compromis gevonden tussen de verschillende gebruiksfuncties, maar de natuur komt er zeker versterkt uit. In 2010 is Stichting Kempens Landschap gestart met zowel de herstellingen van het gebouw als met het natuurherstel. Zo werd het gebied op het fort terug open ruimte en werden de exoten zowel in het water als op het fort intensief bestreden.

De zeer lange procedure van de **oude RWZI-site** in Waarloos werd dit jaar beslecht. Het liep op een sisser af voor onze afdeling. Het oorspronkelijk plan van onze afdeling en vzw Natuur-en Landschapszorg bestond erin er een sociaal tewerkstellingsbedrijf van te maken voor de landbouwactiviteiten van Natuurpunt. Grote schuldige van de mislukking in het verhaal is het schepencollege van Kontich. Ze hielden onze afdeling aan de waggel en vonden één bezwaarschrift van een lokale landbouwer tegen de talrijke positieve adviezen en sympathiegetuigenissen in doorslaggevend.

De huidige eigenaar, Alken Maes, opgezadeld door een leegstandsbelasting, was genoodzaakt een afbraakdossier in te dienen, dat wonderwel heel snel werd goedgekeurd door het Kontichs schepencollege. De strategie in 2010 werd dan ook gewijzigd en in 2010 werd de dialoog met Heineken (overnemer van Alken-Maes) hervat om tot een verkoopovereenkomst te komen.

Binnen de **Duffelse GECORO** bereidde onze afgevaardigde in 2010 een negatief advies voor voor een aanvraag om een serre in te planten. De GECORO gaat mee in onze visie en brengt een zeer negatief advies uit. Toch dient de aanvrager ervan even later een aanvraag in voor zowel een stedenbouwkundige- als een milieuvergunning. Onze afdeling heeft direct het plaatselijk actiecomité gesteund, geadviseerd en mee hun bezwaarschriften opgesteld. Onze afdeling heeft ook een stevig bezwaarschrift ingediend, alsook de regionale hylawerkgroep en met resultaat want de gemeente weigerde beide vergunningen. Ook de provincie weigerde de bouwvergunning in beroep.

Onze afdeling diende bezwaren in tegen het behandelde voorontwerp RUP Ter Elst-Kerkeblokken in het bijzonder tegen de suggestiestrook om een weg naast de spoorweg aan te leggen. Onze afdeling mobiliseerde ook heel wat van onze leden en bevriende (milieu)verenigingen. Een modelbezwaarschrift werd op de website geplaatst.

4.2.2.3 Rechttrekking van de spoorlijn Antwerpen-Brussel

Deze grootse werken aan de rand van ons natuurgebied liepen zoals gepland door met natuurlijk de nodige hinder voor de bezoekers van de Mosterdpot.

Zo bleek begin 2010 dat de bruggenhoofden voor de nieuwe spoorwegbrug over de Mechelbaan pal op de tijdelijke werfweg zouden komen. Na overleg met Infrabel (opdrachtgever) en CEI (hoofdaannemer) kwamen we tot een vergelijk om de werfweg iets verder af te graven op ons terrein met de vaste toezegging van Infrabel dat later ons perceel terug in de oorspronkelijke staat zal gebracht worden met nieuwe aanplantingen.

Ook het werfverkeer langs onze vroegere toegangsweg werd op onze vraag door CEI met betonblokken onmogelijk gemaakt.

De definitieve overschrijving van de gronden langsheen de spoorlijn tussen NMBS Holding en Natuurpunt Beheer (Goorbosbeekvallei) is nog steeds hangende bij het federale aankoopcomité. Dit zou in 2011 moeten kunnen afgerond worden.

Met Infrabel en CEI hebben we regelmatig overleg zodat o.a. problemen bij bemalingen, nieuwe aanplantingen, e.a. kunnen besproken en opgelost worden.

Het nieuw aangelegde moeras evolueert gunstig, er was al heel wat leven in te zien dit jaar!

4.2.2.4 Oprichting van het Regionaal Landschap Rivierenland langs Nete, Rupel, Dijle en Zenne

De gemeente Duffel besliste in 2010 om niet toe te treden

Natuurpunt Oude Spoorweg bleef wel lid van het RLRL daar we met onze afdeling diverse terreinen beheren binnen het werkingsgebied van het RLRL op grondgebied Sint-Katelijne-Waver. Onze afdeling gaf toelating om het wandelknooppuntennetwerk doorheen onze Oude Spoorwegberm te laten gaan en deed nog enkele andere constructieve voorstellen die door het niet-lidmaatschap van Duffel niet weerhouden werden.

Als effectief vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van het RLRL zetelt Johan Asselberghs met als plaatsvervanger Ludo Bakkovens. In de Raad van Bestuur van het RLRL vertegenwoordigde Ludo Bakkovens onze afdeling. Hij verdedigt daar mee onze zaken en informeert de afdeling over de gang van zaken.

4.3 Reservaten

2010 zullen we blijven herinneren als het jaar waarin we de aankoop Van Beersel eindelijk konden afronden! De notariële aankoopakte werd getekend in augustus 2010 voor de aankoop van 4 ha 23 a bosgebied deels in goedgekeurd VEN-gebied gelegen.

Voor een aansluitend perceel van 1 ha 25 a groot werd een langdurige huurovereenkomst afgesloten omdat het bodemattest nog ontbreekt.

Vanaf 2011 zal werk gemaakt worden van het opstellen van een beheerplan, wandelpad, overleg met de buurt en nadien opmaak van een uitbreidingsdossier met de gronden Van Beersel bij het natuurreservaat Mosterdpot-Goorbosbeekvallei.

Meer info zie jaarverslag natuurgebied.

Verder kwam er schot in een aantal dossiers waar we begin volgend jaar het resultaat van zullen zien, vermits er al compromissen zijn afgesloten. Het is nog wachten op de definitieve akten.

De onderhandelingen over de gronden van Noten liepen nog steeds op een sisser af, meer nog de serrist vond het nodig om een aantal bomen zonder enige toelating te kortwieken; Er werd een proces-verbaal opgesteld, maar een verder vervolg zit er voorlopig niet in.

Ook in Kontich kon nog altijd geen enkel terrein verworven worden, maar ook hier zit er schot in de zaak en ziet het ernaar uit dat de voormalige RWZI-site grenzend aan de Oude Spoorweg kan verworven worden.

Een andere opportuniteit die in 2010 opdook, is de overeenkomst die ons secretariaat sloot met het OCMW Mechelen om al hun bossen in beheer te nemen. Vlakbij de Oude Spoorweg liggen enkele van deze OCMW bosjes.

De afdeling Oude Spoorweg is reeds in 3 natuurprojectgebieden actief en had in totaal circa 37ha in beheer eind 2010.

- De Oude Spoorwegberm (opgestart in 1986) te Kontich, Rumst en Duffel (ca 15ha) (projectnummer 7713).
- De Mosterdpot - Goorbosbeekvallei (opgestart in 1999) te Duffel en Sint-Katelijne-Waver (ca 24 ha) (projectnummer 7749).
- De Babbelbeekse Beemden (opgestart in 1995) te Duffel (ca 2ha) (projectnummer 7172)

4.3.1 De Oude Spoorwegberm

De conservators zijn Luc Giglot en Wim Annaert

4.3.2 Mosterdpot-Goorbosbeekvallei

4.3.2.1 Mosterdpot

De conservator is Lutgarde Van Driessche

4.3.2.2 Goorbosbeekvallei

De conservators zijn Marleen Van Puyvelde en Peter Geschier

4.3.3 Babbelbeekse beemden

De conservators zijn Luc Giglot en Johan Doms.

4.3.4 Vuile plas

Momenteel heeft Natuurpunt nog geen percelen gekocht of in beheer. Er werd wel op initiatief van JNM Antwerpen samen met onze afdeling een werkdag georganiseerd, met als doel in afwachting het terrein open te houden (ten voordele van de natuurwaarden) en het de motorrijders moeilijker te maken.

4.3.5 Fort van Duffel

Na herhaaldelijke pogingen van Natuurpunt heeft uiteindelijk het Kempens Landschap de aankoop van het fort van Duffel kunnen realiseren in 2009. Daarmee kwam er een toekomstperspectief en een einde aan jarenlange verwaarlozing. Dankzij een ruime financiële inbreng van Europa, via INTERREG de gemeente Duffel, maar ook de participatie van Natuurpunt waarbij ook Europese LIFE-subsidies mogelijk waren, werd er een bosbeheersplan opgemaakt op basis van de wensen van de stuurgroep. Onze afdeling maakt deel uit van de stuurgroep die het beheerplan verder zal uitwerken. Ook de provincie Antwerpen, het ANB, de gemeente Duffel en de stichting Simon Stevin maken deel uit van deze stuurgroep.

Na een inventarisatie door het PIH en op basis van de eerder gekregen gegevens van alle leden van de stuurgroep werden de doelstellingen in het plan neergeschreven en voorgesteld aan de stuurgroep. In het plan werden belangrijke maatregelen afgedongen voor belangrijke overwinteringsplaatsen voor vleermuizen, maar ook de flora rond het fort (schrале vegetatie en heide relicten met nog levendbarende hagedis) vereist een aangepast beheer.

4.4 Educatie

4.4.1 HIGHLIGHTS 2010

Voor het eerst hebben we een cursus georganiseerd met eigen lesgevers. De plantencursus voor beginners was een absoluut succes. Deze formule zet aan tot navolging in de komende jaren.

* Sedert juni wordt telkens op de eerste zondag van de maand een thematische wandeling georganiseerd op de AWW-bermen onder leiding van eigen gidsen.

* Ook dit jaar werd een activiteit voor de jeugd op touw gezet. We boden Grabbelpassers en Swappers een zomerse natuurontdekkingstocht aan.

4.4.2 OVERZICHT ACTIVITEITEN, PROJECTEN EN CURSUSSEN;

1. OPEN CURSUSSEN NATUURSTUDIE

1.1. Plantencursus voor beginners

Deze cursus had als doel basiskennis over planten en plantenfamilies bij te brengen. Dit in een landschapsgerichte benadering en met aandacht voor methodiek.

Daarnaast werd de mogelijkheid geboden om gratis deel te nemen aan de planteninventarisaties op de Oude spoorwegberm. Gedurende de 9 avonden maakten heel wat cursisten van de gelegenheid gebruik om hun plantenkennis te toetsen.

Cursusleider: Marleen Van Puyvelde

Lesgever: Luc De Naegel voor de theorie en Johan Asselberghs voor de praktijk

Lestijd: 10 uren theorie + 12,5 uren praktijk. (maart-mei)

Aantal deelnemers: 22.

1.2. Wereld op je bord

Op deze luister- en proefavond werd je meegenomen op een wereldreis van de Kempen tot de Amazone. Joeri Cortens vertelde boeiende verhalen over mensen, milieu en natuur.

Cursusleider: Marleen Van Puyvelde

Lesgever: Joeri Cortens

Lestijd: 3 uren (15/10/2010)

Aantal deelnemers: 22.

1.3. Mossen en Lichenen

Deze gespecialiseerde cursus was een eerste kennismaking met deze organismen met de klemtoon op de determinatie in het veld.

Cursusleider: Marleen Van Puyvelde

Lesgever: Hans Vermeulen

Lestijd: 3 u praktijk en 9 u praktijk (okt.-nov.)

Aantal deelnemers: 11.

2. EDUCATIEVE PROJECTEN

2.1. Nachtwandeling in het kader van "Nacht van de natuur" op de Oude spoorwegberm

Gidsen: Dirk Costrop

Aantal deelnemers: 20

Datum: 13/03/2010.

2.2. Begeleide beheerswerken voor het 5de jaar ASO Sint Rita Kontich op de Oude Spoorwegberm.

Projectleiders: Luc Giglot en Wim Annaert, geassisteerd door verscheidene volwassen begeleiders

Aantal deelnemers: 17 leerlingen

Datum: 29 maart tot en met 2 april 2010

2.3. Vogelkijkwandeling: noordelijk eiland Wintam en Niels broek

Projectleiders: Luc Giglot en Wim Annaert, geassisteerd door verscheidene volwassen begeleiders

Aantal deelnemers: 17 leerlingen

Datum: 29 maart tot en met 2 april 2010

2.4. Dauwtripsfietsocht langs de natuurgebieden langsheen de Nete

Gids: Dirk Costrop

Aantal deelnemers: 6

Datum: 09/05/2010

2.5. Natuurontdekkingstocht voor Grabbelpas en Swap

Voor beide groepen werd een have dag uitgetrokken voor een ontdekkingstocht in het Mosterdpotje met proeven voor alle zintuigen.

Gidsen: Luc Giglot, Lutgarde Van Driessche, Marleen Van Puyvelde

Aantal deelnemers: 28 Grabbelpassers en 4 Swappers

Datum: 02/08/2010

2.6. Ziezo Zoogdieravond in het Mosterdpotje

Braakballen pluizen en lifetraps op gevangen muizen controleren.

Gids: Dirk Costrop

Aantal deelnemers: 4

Datum: 09/10/2010

2.7. Vogeltocht langs de AWW plassen

Gids: Dirk Costrop

Aantal deelnemers: 6

Datum: 17/10/2010

3. VORMING AFDELINGSMEDEWERKERS

3.1. Plantencursus voor beginners

Zie hierboven.

Deelnemers: Lutgarde Van Driessche, Ludo Bakkovens, Peter Geschier en Marleen Van Puyvelde.

3.2. De wereld op je bord

Zie hierboven.

Deelnemers: Eddy Van Espen, Lutgarde Van Driessche, Ludo Bakkovens, Peter Geschier en Marleen Van Puyvelde.

3.3. Mossen en lichenen

Zie hierboven.

Deelnemers: Luc De Naegel, Peter Geschier en Marleen Van Puyvelde.

3.4. Netwerkdag PIME - Lier

Thema: educatie voor biodiversiteit

Organisator: Pime

Deelnemers: Peter Geschier en Marleen Van Puyvelde

Datum: 27/11/2010

3.2. Studiedag Biodiversiteit - Mechelen

Organisator: Natuurpunt Nationaal

Deelnemers: Johan Asselberghs, Peter Geschier

Datum: 11/12/2010

4.4.3 Vooruitzichten 2011

Er zijn 2 cursussen ingepland, zowel laagdrempelige als voor specialisten:

- Cursus Plantengemeenschappen .
- Cursus Grassen, zeggen en russen

4.4.4 Projecten rond biodiversiteit in je eigen regio

4.4.4.1 Project paddenoverzet

Na een aantal uitzonderlijk zachte winters als de jaren 2005, 2007 en 2008, kan men de winters van 2009 en 2010 als normaal catalogeren. De eerste rondtrekkende amfibieën werden pas opgemerkt op 28 februari 2009 bij een eerste poging van relatief zachte lucht, die al snel gecounterd werd door opnieuw vrieskou. Pas half maart kwam de paddentrek op gang.

Tijdens de meest drukke avonden konden we meer dan 70 vrijwilligers ontdekken op de actieplaats, wat een absoluut record is.

Met 2.527 geregistreerde dieren deden we het na een inzinking terug goed, meer nog we komen met dit cijfer zelfs op de 2de plaats te staan. Het aantal padden geeft zelfs een record weer. Pluspunt aan deze actie was opnieuw de lage mortaliteit. Met 4,8% (of 113 verkeersslachtoffers) lag dit ruim onder de 10%-doelstelling, wat aanduidt dat er heel efficiënt is geraapt. 2.414 amfibieën werden veilig naar de voortplantingspoel gebracht en konden voor nakomelingen zorgen.

Samengevat de paddentrek in enkele cijfers:

Vergelijkende tabel met vorige jaren (1996 – 2010)

Jaar	Gewone padden (Bufo bufo)				Percentage			
	levend	barrière	slachtoffer	totaal	levend	barrière	slachtoffer	
1996	292		32	324	90,1	0,0	9,9	
1997	361	231	35	627	57,6	36,8	5,6	
1998	560	228	53	841	66,6	27,1	6,3	
1999	656	89	97	842	77,9	10,6	11,5	
2000	1.149	148	108	1.405	81,8	10,5	7,7	
2001	1.266	123	188	1.577	80,3	7,8	11,9	
2002	1.535	112	175	1.822	84,2	6,1	9,6	
2003	1.384	62	55	1.501	92,2	4,1	3,7	
2004	1.551	0	185	1.736	89,3	0,0	10,7	
2005	2.107	0	120	2.227	94,6	0,0	5,4	
2006	2.196	0	210	2.406	91,3	0,0	8,7	
2007	1.629	0	193	1.822	89,4	0,0	10,6	

2008	1.858	0	197	2.055	90,4	0,0	9,6	
2009	1.353	0	89	1.442	93,8	0,0	6,2	
2010	2.314	0	109	2.423	95,5	0,0	5,7	
	Kikkers (Rana sp.)				Percentage			
	levend	barrière	slachtoffer	totaal	levend	barrière	slachtoffer	
1996	2		1	3	66,7	0,0	33,3	
1997	4	0	0	4	100,0	0,0	0,0	
1998	8	0	0	8	100,0	0,0	0,0	
1999	0	0	1	1	0,0	0,0	100,0	
2000	9	1	0	10	90,0	10,0	0,0	
2001	25	4	2	31	80,6	12,9	6,5	
2002	35	4	1	40	87,5	10,0	2,5	
2003	42	2	1	45	93,3	4,4	2,2	
2004	4	0	4	48	91,7	0,0	8,3	
2005	21	0	0	21	100,0	0,0	0,0	
2006	43	0	0	43	100,0	0,0	0,0	
2007	41	0	0	41	100,0	0,0	0,0	
2008	29	0	1	30	96,7	0,0	3,3	
2009	11	0	0	11	100,0	0,0	0,0	
2010	38	0	0	38	100,0	0,0	0,0	
	Watersalamander (Triturus sp.)				Percentage			
	levend	barrière	slachtoffer	totaal	levend	barrière	slachtoffer	
1996	11		1	12	91,7	0,0	8,3	
1997	32	15	3	50	64,0	30,0	6,0	
1998	47	23	2	72	65,3	31,9	2,8	
1999	10	5	2	17	58,8	29,4	11,8	
2000	20	5	3	28	71,4	17,9	10,7	
2001	27	14	1	42	64,3	33,3	2,4	
2002	128	19	21	168	76,2	11,3	12,5	
2003	134	34	11	179	74,9	19,0	6,1	
2004	39	0	9	48	81,3	0,0	18,8	
2005	46	0	1	47	97,9	0,0	2,1	
2006	137	0	13	150	91,3	0,0	8,7	
2007	64	0	8	72	88,9	0,0	11,1	
2008	86	0	16	102	84,3	0,0	15,7	
2009	96	0	12	108	88,9	0,0	11,1	
2010	66	0	4	70	94,2	0,0	5,7	
Jaar	Algemeen totaal				Percentage			
	levend	barrière	slachtoffer	totaal	levend	barrière	slachtoffer	plaats
1996	305		34	339	90,0	0,0	10,0	15
1997	397	246	38	681	58,3	36,1	5,6	14
1998	615	251	55	921	66,8	27,3	6,0	12
1999	666	94	100	860	77,4	10,9	11,6	13
2000	1.178	154	111	1.443	81,6	10,7	7,7	11
2001	1.318	141	191	1.650	79,9	8,5	11,6	9
2002	1.698	135	197	2.030	83,6	6,7	9,7	5
2003	1.560	98	67	1.725	90,4	5,7	3,9	8
2004	1.634	0	198	1.832	89,2	0,0	10,8	7
2005	2.174	0	121	2.295	94,7	0,0	5,3	3
2006	2.376	0	223	2.599	91,4	0,0	8,6	1
2007	1.734	0	201	1.935	89,6	0,0	10,4	6
2008	1.973	0	214	2.187	90,2	0,0	9,8	4
2009	1.460	0	101	1.561	93,5	0,0	6,5	10
2010	2.414	0	113	2.527	95,2	0,0	4,8	2

5 Samenwerking met andere afdelingen, verenigingen

5.1 Afdelingen

5.1.1 Natuurstudiedomeinen

Rond een aantal zaken werken wij samen met andere afdelingen. Voor de pijler natuurstudie en voor vogelstudie zijn dit de afdelingen Mechels Rivierengebied en De Wielewaal. Doel is hierbij om tot leefbare regionale natuurstudiewerkgroepen te komen. Hoewel onze plantenwerkgroep op zichzelf bestaat, is er een beperkte samenwerking met de Plantenwerkgroep regio Lier en met Mechelen en Rupelstreek. Voor paddenstoelen wordt met de Mechelse natuurstudiewerkgroep samengewerkt. De regionale Hylawerkgroep Beneden-Nete omvat 3 afdelingen, namelijk de Wielewaal, het Mechels Rivierengebied en de onze.

De vleermuizenwerkgroep heeft een eerder provinciale werking, waar we ook met enkele leden actief aan deelnemen.

Buurafdeling De Wielewaal plande om in maart zwaluwnestkasten te plaatsen onder een van de bruggen over de Nete en onder een brug over het Netekanaal. Onze afdeling nam actief deel aan deze actie en bepaalde het uiteindelijke succes ervan in belangrijke mate mee.

5.1.2 Reservaten

In verband met een aantal grensoverschrijdende reservaten is er ook overleg met de buurafdelingen. Voor de Mosterdpot en de Goorbosbeekvallei is dat afdeling Mechels Rivierengebied, kern Sint-Katelijne-Waver.

Luc Cuvelier, Duffels lid van afdeling De Wielewaal is conservator van de Itterbeekvallei en volgt het Itterbeekvalleiproject op.

5.2 Andere verenigingen en instanties

Onze afdeling werkte weer met tal van instanties, organisaties en verenigingen mee.

AWW

Zo kwam er vanuit AWW een directe vraag tot samenwerking om de sociale controle op de bekkens 1 t/m 4 mee in goede banen te leiden.

We spraken met AWW af dat we de bekkens 3 en 4 's zaterdags en 's zondags zouden openstellen voor het grote publiek.

Bijkomend organiseerden we met onze afdeling elke eerste zondag van de maand een gegidste wandeling op één van de bekkens. Deze wandelingen trokken soms wel wat volk, soms minder. Mogelijk was de publiciteit hier rond wat te mager en is het publiek nog niet op de hoogte. Anderzijds werden we geconfronteerd met fietsers en loslopende honden, hetgeen niet toegelaten was! We evalueren dit verder om te zien of we dit in 2011 herhalen.

Verder zitten we regelmatig samen met AWW in het kader van onze samenwerking over bermbeheersplan, vogelkijkhut, etc...

Provinciebestuur Antwerpen

Zowel wat BB als Goorbosbeekvallei betreft trachten we een regelmatig overleg te hebben met de verschillende diensten van de provincie. We hopen in 2011 enkele concrete toezeggingen te kunnen bekomen.

Bedrijven

Op verzoek van evenementenbureaus of bedrijven zelf gaan we in op hun vraag om in onze natuurgebieden werkdagen of teambuildingsactiviteiten te begeleiden.

Eén van de meest succesvolle in 2010 was de "Community Day" van Reynaers NV uit Duffel.

In diverse ploegen werd een ganse dag met man en vrouw en macht gewerkt aan het aanleggen van een nieuw stuk wandelpad in de Mosterdpot, de bouw van een insectenhotel en het wegknippen van draad in de Goorbosbeekvallei.

6 Doelstellingen

6.1 Evaluatie van de in 2010 geformuleerde doelstellingen

1. Werken rond (lokale) biodiversiteit in het jaar van de biodiversiteit i.s.m. verschillende doelgroepen zoals (lokale) besturen en burgers door op een creatieve manier de biodiversiteit in beeld te brengen.

Evaluatie: gedeeltelijk gehaald.

Geen van beide gemeentes onderschreef het charter voor biodiversiteit. Wel werden acties voorgesteld via de milieuraad. Concrete acties zijn opgestart. In Kontich is er al een subsidierglement voor het onderhoud van knobbomen.

2. Een geschikte centrale opslagplaats vinden voor ons materiaal. Investeringsplan opmaken voor werkmateriaal en machines om onze reservaten snel en efficiënt te beheren.

Evaluatie: gehaald

Er werd beslist dat de bakstenen stal aan de voormalige Mosterdpothoeve zal gebruikt worden om een aantal machines te plaatsen. Er werd beslist hiervoor financiën vrij te maken.

3. Het actief opsporen van nieuwe medewerkers en vrijwilligers

Evaluatie: geslaagd

We mochten enkele nieuwe mensen ontmoeten zowel op vergaderingen van het beheerteam als op de bestuursvergadering. Ook via de cursus werden een aantal mensen actiever inzake natuurstudie

4. Verdere uitbouw van inventarisatie en monitoring door eigen en externe natuurstudiewerkgroepen in onze reservaten en daarbuiten.

Evaluatie: gedeeltelijk geslaagd.

Via de cursussen die werden georganiseerd konden een aantal mensen geënthousiasmeerd worden om aan natuurstudie te doen. De Oude Spoorwegberm werd zo goed als helemaal geïnventariseerd met streeplijsten, ook in de Mosterdpot werd geïnventariseerd.

5. Samenwerking met jeugdraad en –verenigingen bestendigen. Samen met Duffelse scholen 1 project realiseren.

Evaluatie: gedeeltelijk geslaagd.

De samenwerking met scholen en chiro in onze Oude Spoorwegberm te Kontich loopt verder. Duffelse scholen zien we echter niet om een handje toe te steken in onze natuurgebieden.

6. Voorstellen formuleren en actief meewerken aan de opstelling van het definitieve beheerplan en de natuurdoelstellingen van het Fort van Duffel en verder opvolgen.

Evaluatie: geslaagd.

Bosbeheerplan is opgemaakt met garanties voor de natuur en met een zeer beperkte recreatiemogelijkheid in de site zelf.

7. Opvolgen stadsrandbos i.s.m. landbouworganisaties en Vereniging voor bos in Vlaanderen.

Evaluatie: geslaagd.

Maar het is een proces van lange adem: structureel overleg opgestart, alleen de resultaten blijven (voorlopig) uit.

8. Voortdurend alert blijven voor mogelijke aankopen of huren van terreinen om ons reservatenareaal gericht uit te breiden. Hierbij een voortdurend evenwicht zoeken tussen uitbreiding en capaciteit om die stukken te beheren.

Evaluatie: geslaagd.

De aankoop van Van Beersel zorgde voor een uitbreiding van ongeveer 4ha in eigendom en 1,25ha in huur.

9. Realisatie van de natuurinrichting van de Oude Spoorwegberm (Notmeir Duffel).

Evaluatie: gedeeltelijk geslaagd.

Iedereen wil met het project vooruit, maar dit dossier lijkt wel vervloekt naar uitvoering toe. Uitvoering hopelijk in 2011. De subsidiekraan blijft alvast nog 2 jaar open staan;

10. Uitvoering van Countdown 2010 project(en) in de Goorbosbeekvallei en/of de Babbelbeekse Beemden i.s.m. de Provincie.

Evaluatie: niet geslaagd.

Overleg opgestart met partners, maar doorbraak lijkt heel moeilijk. Door dossier voor Goorbosbeekvallei te koppelen aan het Duffels trage wegenbeleid kan er misschien doorbraak geforceerd worden.

6.2 Doelstellingen voor 2011

1. Bestaand beheer kritisch analyseren, kleinschaliger haalbaar beheer toepassen op hotspots.
2. Uitvoeren van biodiversiteitsacties ism lokale besturen, incl realisatie van de natuurinrichting van de Oude Spoorwegberm (Notmeir Duffel).
3. Opstellen beheerplan voor bos van Beersel.
4. Een geschikte opslagplaats uitbouwen voor ons materiaal. Investeringsplan opmaken voor werkmateriaal en machines om onze reservaten snel en efficiënt te beheren.
5. Acties uitvoeren tezamen met verschillende doelgroepen in het kader van het internationaal jaar van het bos en zorgen voor netto meer bos in onze afdeling.
6. Fondsenwervingacties om aankopen van natuurgebieden mogelijk te maken. Doelstelling 40000 euro.
7. Het actief opsporen van nieuwe medewerkers en vrijwilligers.
8. Verdere uitbouw van inventarisatie en monitoring door eigen en externe natuurstudiewerkgroepen in onze reservaten en daarbuiten: oa: Inventarisatie AWW-bermen (voorbereiding opdracht bermbeheer 2012).
9. RUP's buitengebiedsregio grondig opvolgen en interventies doen waar nodig.
10. Doorgang Goorboslei-Mechelbaan + natuurinrichting.